

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 19120602-010-06-02-0486-2014-290

20/02/2015

Konu : Suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin
aklanması ve terörizmin finansmanının önlenmesi

GENELGE
NO: 155

Suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçuna konu edilen öncül suçlar, bireysel olarak ya da çoğunlukla terör ve organize suç örgütleri tarafından işlenmektedir.

Bu suç örgütleri, kanunlara aykırı biçimde haksız menfaat veya yüksek kazanç sağlamak amacıyla ulusal ve uluslararası düzeyde organizasyon oluşturarak bir kısım kamu görevlilerini de örgüt içerisine almak suretiyle göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal veya ticareti, silah veya tarihî eser kaçakçılığı, çek-senet tahsilatı, zorla borç senedi imzalatmak, dolandırıcılık ve rüşvet gibi suçları işleyerek kamu düzenini ve huzurunu ihlâl etmektedirler. İşledikleri bu suçlardan elde ettikleri mal varlığı değerlerini, meşru bir yolla kazandıkları hususunda kanaat uyandırmak suretiyle sosyal hayata, iktisadi ve mali düzene zarar vermekte, ayrıca suç işlemenin kazanç elde etme açısından cazip bir yol olarak görülmesine sebep olmaktadır.

Ulusal ve uluslararası düzeyde ülkelerin mali ve ekonomik kaynaklarını tehdit eden aklama suçuyla mücadele edebilmek için suç gelirlerinin izlenmesi ve ele geçirilmesi ile suç örgütlerinin üst düzey yöneticilerinin yakalanması konusunda azamî çaba gösterilmesi gerekmektedir.

Terörizm, eylemlerini sürdürmek için sürekli olarak finansmana gereksinim duyan bir olgu olarak görünmektedir. Bu nedenle aklama suçu ile mücadele terörün malî kaynaklarının ortadan kaldırılması açısından önem taşımaktadır.

Ticari, mali ve ekonomik ilişkilerin küreselleşme sürecinde hızla etkileşime geçtiği ve yoğunlaştığı günümüzde küresel boyuttaki ekonomik hareketlerin takibi ve önlenmesi zorluklar taşımaktadır. Genel olarak suç örgütleri de bu avantajlı durumdan faydalanmasını bilmişler, ulusal ve uluslararası faaliyette bulunan şirket, vakıf ve dernekler aracılığıyla elde ettikleri suç gelirlerini aklayarak, bu şekilde terörü finanse etmişlerdir.

Suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanması ve gizlenmesi ile terörizmin finansmanının önlenmesi için uluslararası örgütler tarafından çeşitli hukuki düzenlemeler yapma yoluna gidilmiş olup, bu alanda düzenlenen başlıca sözleşmeler arasında yer alan “Uyuşturucu ve Psikotrop Maddeler Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Viyana Sözleşmesi)”, “Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Palermo Sözleşmesi)” ve “Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi ve El Konulmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (Strazburg Sözleşmesi)” ile “Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme” ülkemiz tarafından onaylanarak iç hukukumuzun bir parçası hâline gelmiştir. Ayrıca, G-7 ülkelerinin Temmuz 1989 tarihinde gerçekleştirilen zirve toplantısında kurulan, çalışmalarına OECD bünyesinde devam eden ve ülkemizin 1991 yılında üye olduğu Mali Eylem Görev Grubu (Financial Action Task Force-FATF) tarafından aklama suçuyla mücadeleye ilişkin ulusal

hukuk sistemlerinin güçlendirilmesi ve ülkeler arasında iş birliğinin tesisini sağlamak amacıyla yayımlanan 2012 yılında revize edilmiş şekliyle 40 Tavsiye Kararı ile üye ülkelerin aklama suçu ve terörizmin finansmanının önlenmesi konularında izlemesi gereken kurallar belirlenmiştir.

Avrupa Birliğinin çeşitli belgelerinde de konu ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

2005/60 sayılı Karapara Aklama ve Terörün Finansmanı Amacıyla Mali Sistemlerin Kullanılmasının Önlenmesine Dair AB Direktifi, 2001/500 sayılı Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin ve Araçların Aklanması, Tespiti, İzlenmesi, Dondurulması, El konulması ve Müsaderesine Dair Konsey Çerçeve Kararı, 2005/212 sayılı Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin, Araçların ve Malvarlıklarının Müsaderesine Dair Konsey Çerçeve Kararı ve 98/699 sayılı Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin ve Araçların Aklanması, Tespiti, İzlenmesi, Dondurulması, El konulması ve Müsaderesine Dair Ortak Eylem Kararı bunlara örnek olarak gösterilebilir.

Öte yandan, mevzuatımızda 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçu düzenlenmiş, 54 ve 55 inci maddelerinde eşya ve kazanç müsaderesine, 60 ıncı maddesinde ise tüzel kişiler hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerine ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 43/A maddesinin birinci fıkrasında, 5237 sayılı Kanunun 282 nci maddesinde tanımlanan suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçunun, bir özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından, tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi hâlinde, ayrıca tüzel kişiye de idari para cezası verilebileceği,

Örgütlü suçlarla, daha etkin mücadele edilebilmesi için de, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesinde taşınmazlara, hak ve alacaklara el koyma, 133 üncü maddesinde şirket yönetimi için kayyum tayini, 135 inci maddesinde iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, 139 uncu maddesinde gizli soruşturmacı görevlendirilmesi, 140 ıncı maddesinde de teknik araçlarla izleme yöntemlerine başvurulabileceği,

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 17 nci ve 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 12 nci maddelerinde aklama ve terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair kuvvetli şüphe bulunan hâllerde 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesindeki usule göre mal varlığı değerlerine el koyulabileceği ile 31/5/2013 tarihli 28663 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin etkin kullanımı için bu hususta Mali Suçlar Araştırma Kurulu (MASAK) Başkanlığına bilgi verilmesi gerektiği,

6415 sayılı Kanun kapsamında mal varlığının dondurulması kararları hakkında yapılacak mali araştırmanın MASAK Başkanlığı tarafından yerine getirilmesi gerektiği, bu görevin yerine getirilmesi amacıyla kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden talep edilen bilgiler istenilen usul, şekil ve sürede gecikmeksizin MASAK Başkanlığına iletilmesi gerektiği, bu taleplerin 6415 sayılı Kanunun 6 ncı ve 7 nci maddelerinin uygulanması kapsamında Adalet, İçişleri ve Dışişleri Bakanlıklarıyla Millî İstihbarat Teşkilâtı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlar tarafından yapılması gerektiği,

Belirtilmiştir.

Ayrıca, 5549 sayılı Kanunun “Kararların bildiri” başlıklı 18 inci maddesinde; “(1) Aklama ve terörün finansmanı suçundan dolayı yapılan soruşturma sonucunda verilen kovuşturmayla yer olmadığına dair karar veya düzenlenen iddianame, kovuşturma sonucunda verilen hüküm ve bu Kanunun 17 nci maddesine göre verilen elkoyma kararının bir örneği

izleyen ayın sonuna kadar ilgili Cumhuriyet savcılıkları ve mahkemelerce Başkanlığa gönderilir.”

3/7/2007 tarihli ve 2007/12454 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilen Aklama Suçu İncelemesi Hakkında Yönetmeliğin “Cumhuriyet savcılığının talebi” kenar başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Cumhuriyet savcısı, suçtan gelir elde edildiğine ve söz konusu gelirin aklandığına dair ciddi emarelerin varlığı ve konunun ihtisas gerektirmesi halinde MASAK Başkanlığı’ndan, aklama suçunun işlendiği hususunda olguların varlığının tespitine ilişkin talepte bulunabilir.”

“Savcılık koordinasyonunda çalışma” kenar başlıklı 8 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Cumhuriyet savcısı tarafından gerek görülmesi halinde, denetim elemanı görevlendirilerek incelemeler, Cumhuriyet savcısının koordinasyonunda yürütülür.”

Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “Türkiye’de bulunan malvarlığı hakkında yapılacak işlem” kenar başlıklı 7 nci maddesinde “Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesi kapsamında intikal eden taleplere ilişkin olarak Komisyon; Kanunun 3 üncü ve 4 üncü maddeleri kapsamına giren fiilleri gerçekleştirdikleri hususundaki makul sebeplerin varlığı halinde kişi, kuruluş veya organizasyonların Türkiye’de bulunan malvarlığıyla bağlantılı olarak ilgililer hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca soruşturma açılması talebiyle ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına karar verebilir. Komisyonca alınan karar bir tutanağa bağlanır. Suç duyurusuna ilişkin karar tutanağı ve araştırma raporu, Başkanlık tarafından ilgili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

Birinci fıkra uyarınca yapılan suç duyurusuna bağlı olarak yürütülen soruşturma sonucunda verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar veya düzenlenen iddianame ile kovuşturma sonucu verilen hüküm ve 5549 sayılı Kanunun 17 nci maddesi delaletiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesi uyarınca verilen elkoyma kararının bir örneği 5549 sayılı Kanunun 18 inci maddesi uyarınca izleyen ayın sonuna kadar ilgili Cumhuriyet başsavcılıkları ve mahkemelerce Başkanlığa gönderilir.”

Hükümleri yer almaktadır.

Bu itibarla;

Terörizmin finansmanı ile suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanmasının önlenmesi, bu suçla daha etkili ve kararlı mücadele edilebilmesi, suç faillerinin yakalanması, bağlantılarının ortaya çıkarılması, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerine el konulması ve müsaderesi, hak ve alacaklarına tedbir konulabilmesinin temini ile soruşturma sürecinde ilgili kurumlarla iş birliği ve koordinasyonun sağlanması amacıyla;

1- Soruşturmaların kolluk makam ve memurlarıyla gerekli koordinasyon sağlanmak suretiyle bizzat Cumhuriyet başsavcıları veya görevlendirecekleri Cumhuriyet savcıları tarafından yürütülmesi; suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin, yurt dışına çıkarılıp çıkarılmadığı veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak amacıyla çeşitli işlemlere tabi tutulup tutulmadığının araştırılması, soruşturulması, şüphelinin tüm mal varlığının tespit edilmesi,

2- Cumhuriyet savcıları tarafından intikal ettirilen konuları incelemek ve aklama ya da finansman suçunun tespitine ilişkin talepleri yerine getirmenin MASAK Başkanlığının görevleri arasında bulunduğu hususunun gözetilerek bu suçla ilişkin ciddi emarelerin varlığı ve konunun ihtisas gerektirmesi hâlinde, MASAK Başkanlığı ile gerekli iş birliği sağlanarak, suçun işlendiği hususunda olguların tespitine ilişkin talepte bulunulabileceğinin, bu kapsamda gerek görülmesi hâlinde denetim elemanı görevlendirilmesinin talep edilmesi ile yapılacak incelemenin Cumhuriyet savcısının koordinasyonunda yürütülebileceğinin bilinmesi,

3- Suçtan kaynaklanan mal varlığını aklama suçu ile etkili bir şekilde mücadele edebilmek için Kanunda öngörülen el koyma, şirket yönetimi için kayyum tayini, iletişimin

tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması ile teknik araçlarla izleme gibi yöntemlere başvurulabileceği hususunun göz önünde bulundurulması,

4- 6415 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca anılan Kanunun 6 ncı ve 7 nci maddeleri kapsamında mal varlığının dondurulmasına ilişkin alınacak karar ve yapılacak talepler hakkında bilgi, belge ve bulgular ile değerlendirmelerin Adalet Bakanlığı tarafından MASAK Başkanlığına bildirileceğinin öngörülmüş olması karşısında, Cumhuriyet başsavcılıklarınca Başkanlıktan bu mahiyetle yapılacak taleplerin Adalet Bakanlığı aracılığıyla yapılması,

5- Bu suçların uluslararası boyutunun ortaya çıkarılabilmesi için, 4208 sayılı Kanunun 10 ve 11 inci maddeleri ile 15/9/1997 tarihli ve 23111 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kontrollü Teslimat Uygulaması Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelikte düzenlenen kontrollü teslimat uygulamasına işlerlik kazandırılması,

6- Mal varlığı değerlerini aklama veya terörizmin finansmanı suçunun işlendiğine dair ciddi şüphelerin mevcut olması ya da yapılan araştırma ve inceleme sonunda aklama suçunun işlendiği hususunda olguların varlığının tespiti durumunda Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre gerekli işlemler yapılmak üzere konunun ilgili Cumhuriyet başsavcılığına derhal intikal ettirilmesini müteakiben yapılacak soruşturmada, konunun uluslararası boyutunun ihtiyaç göstermesi ve MASAK Başkanlığı tarafından yurt dışından bilgi ve belge istenmesi hâlinde, Bakanlığımız Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü kanalıyla yurt dışındaki adli makamlardan “Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma” çerçevesinde bilgi ve belgelerin istenmesi,

7- Konunun MASAK Başkanlığınca intikal ettirilip ettirilmediğine bakılmaksızın, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçu ve terörizmin finansmanı suçundan dolayı yapılan soruşturma sonucunda verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar veya düzenlenen iddianame, kovuşturma sonucunda verilen hüküm ve 5549 sayılı Kanunun 17 nci maddesi uyarınca verilen el koyma kararının bir örneğinin izleyen ayın sonuna kadar ilgili Cumhuriyet başsavcılıkları ve mahkemelerce MASAK Başkanlığına gönderilmesi,

8- Suçun tespitine ilişkin olarak MASAK Başkanlığına talepte bulunulduktan sonra yetkisizlik veya görevsizlik kararı verilmesi durumunda MASAK Başkanlığına bilgi verilmesi,

9- Suçun tespitine ilişkin MASAK Başkanlığına yapılan taleplerde; soruşturma evrakı kapsamında bulunan soruşturma konusu olaya ve suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçunun araştırma ve incelenmesinde önem arz eden gerekli belgelerin (ifade tutanakları, iletişim tespit tutanakları, mal varlığı araştırması ve tespitine yönelik belgeler gibi) onaylı birer suretinin de taleple birlikte Başkanlığa iletilmesi,

Konularında gereken dikkat ve özenin gösterilmesini rica ederim.

Bekir BOZDAĞ
Bakan